

**“Vi kan ikke vide, hvad vi vil vide i
fremtiden, for så ville vi jo allerede
vide det”**

§

*Karl Popper [1957]: The Poverty of Historicism.
Preface xii. Routledge Classics, New York, 2001*

HVORDAN PÅVIRKER TEST LÆRERNE OG BØRNENE?

Katrin Hjort Professor dr.phil.
Institut for Kulturvidenskaber, SDU
Universitetet i Agder, Norge

TEST

INTENTION & RESULTAT

Målsætning for Mål og Målinger i Skolen:

- At skabe inkluderende **læringsmiljøer**, hvor elevernes dygtighed og faglighed fremmes, sociale skel udlignes og trivslen øges.
- At skabe en **evalueringskultur** blandt lærere og ledere på skolerne, hvor planlægning bliver mere målrettet, undervisningen mere differentieret og dialogen styrkes.
- At skabe **resultatbaseret styring** af den offentlige sektor, så der opnås bedre resultater med færre ressourcer.

Kilder

- § CLEARINGHOUSE 2009
- § RAMBØLL 2013
- § KORA 2016
- § DEN NATIONALE TRIVSELSUNDERSØGELSE 2016
- § PROGRAM FOR LÆRINGSLEDELSE (Qvortrup et al) 2016

Metaanalyser. Had virker hvordan? (Sammenfald, sammenhæng).
Virksomheder og bivirkninger (Uintenderede eller uønskede
konsekvenser)

Eleverne Faglighed

Styrker test fagligheden: Nogen indikation. Ikke kun bedre til test ved at testes. (Clearinghouse, Rambøll).

- 40% af lærerne mener, at elevernes forståelse af egne styrker og svagheder øget via testene. (Clearinghouse, Rambøll)
- 30% af lærerne mener, at eleverne motivation for at lære styrkes via dialog om testene.
- 25% af lærerne angiver, at eleverne generelt er glade for de nationale tests. (Rambøll) egne læreprocesser og dermed motivation for læring? (Rambøl)

SPINKEL EVIDENS. 2. håndviden, Forhåndsantagelser om virkning.

Hypotesen: Tilbage melding og dialog om resultatet af test styrker elevernes ”bevidsthed om egne læreprocesser og dermed motivation for læring” IKKE BEKRÆFTET

Eleverne selektion

- § **Socioøkonomi:** Tæt korrelation mellem testresultater og socioøkonomisk baggrund (UVM, Cepos – socioøkonomiske referencer)
- § **Alder:** Test af børn fra 0-4 klasse kan medføre megen ulykkelighed. (Rambøll, PPR)
- § **Selektion:** Test får de højst scorende til at præstere bedre, mens de lavest scorende synker (KLAPP)
- § **Sårbarhed:** Drengene er mere sårbare over for dårlige karakterer end piger. Drengene fra hjem med høj socioøkonomisk status er de mest sårbare.

Eleverne Trivsel

- **Socioøkonomisk:** Tæt korrelation mellem socioøkonomisk baggrund og trivsel
- **Generelt** en lille stigning i trivsel 2015-2016 mest i de ældste klasser. Mest mht. til oplevelsen af ro og orden. Mobning, der ifølge eleverne er mest udbredt i de laveste klasser, er faldet lidt.
- **Faglig trivsel** (60%) keder sig i timerne ifølge elever selv (Qvortrup)
- **Køn:** Drengene angiver i gennemsnit højere social trivsel og oplever mere ro og orden end piger. (Trivselsund)
- **Etnicitet:** Dårligere faglige resultater, lavere social tilpasning og arbejdsindsats (ifølge lærerne) kontra egne udsagn om faglig trivsel (Rambøll kontra Qvortrup).
- **Forældre støtte:** Forældres vurdering af egen evne til at støtte deres børns skolearbejde er socioøkonomisk relateret. (Qvortrup). Trivselsundersøgelsen siger, at niveauet for støtte og inspiration går på tværs. Rambøll kan delvis bekræfte, at de nationale test og dialogen styrker skole-hjem-samarbejde.

**BETYDNINGEN AF TEST FOR ELEVERNES TRIVSEL OG VICE
VERSA ER IKKE UNDERSØGT.**

Lærerne Evalueringskultur

Får lærere og ledelse et stærkere fokus på evaluering?

- Ja, men der er ingen signifikant korrelation mellem skolernes præstationsansvarlighed og 8.klasses matematikkarakterer (Rambøll)
Resultatstyring virker bedst på skoler med høj socioøkonomisk baggrund. (Rambøll, Kora)
- Korttids- og/eller langtidsvirkninger?(Rambøll, Kora, Canada)

Får lærerne et mere nuanceret billede af eleverne? (+/-) Dagligt kendskab/forældredialog (Rambøll)

Bliver lærerne mere målrettede i planlægningen: Nej (Rambøll) Overvejende summativ, ikke formativ evaluering (Kora)

Bliver undervisningen mere differentieret? Nej (Rambøll) Faglig standardisering (Kora)

Hypotesen:”Test giver en evalueringskultur med et mere nuanceret billede af eleverne, mere målrettet planlægning og en mere differentieret undervisning” kan ikke bekræftes.

Lærere Regnskabspligt (accountability)

Bivirkninger:

- **Snæver faglighed** (Kora, Berliner)
- **Snævert handlerum og dømmekraft** (Kora, Berliner)
- **Stress** (problemer med fastholdelse) (Arb. Erhvervsråd)
- **Strategisk** adfærd (individ, gruppe og skoleniveau) (Kora, Berliner)
- **Stake** Low Stake er lige så effektivt som High Stake (Rambøll)

STÆRK EVIDENS: Nationalt og internationalt

Samfundet

INTENDERET VIRKNING:

Resultatbaseret Styring – mere for mindre?
(Dixon & Hood, Kora)

BIVIRKNINGER:

- **Kulturelle:** Dannelsestraditionen – den myndige borger med interesse for verden omkring sig (Luther, Calvismen)
- **Sociale:** Selektion – privatskoler, frie skoler? (80%) Tesla-syndromet
- **Økonomiske:** Konkurrencekraft – standardisering eller specialisering

”Hvis vi havde haft målstyret læring for 25 år siden, så sad vi alle i dag og programmerede i Pascal” Jacob Hjort Bundgaard, Ålborg Universitet & Skabelondesign

”Unge mennesker, der læser denne artikel, vil komme til at arbejde for firmaer, der ikke eksisterer før om 10-20 år. Hvordan kan du uddanne dig til det?” Fareed Zakaria CNN Washington Post

Referencer

- § Rambøll (2013): "Evaluering af de nationale tests i Folkeskolen" til Undervisningsministeriet Hvilken effekt, hvordan effekt. Metaanalyser
- § Kora (2016): "Review af resultatbaseret styring af grundskolen, beskæftigelses- og socialområdet", <http://denoffentlige.dk/jordskaelv-i-det-offentlige-her-er-rapporten-der-smider-en-bombe-ind-i-offentlig-styring>
- § Program for Læringsledelse (2016) ved bl.a. Lars Qvortrup 80.000 elever i 5 år. Fremadrettet.
- § Den nationale trivselsmåling i grundskolen (2016) Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling. <https://www.uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Elevplaner-nationale-test-og-trivselsmaaling/Trivselsmaaling>.
- § Alli Klapp (2013): "Bedömning, betyg og lärande" Stockholm: Studentlitteratur
- § Sharon L. Nichols and David C. Berliner (2003) : "High Stake Testing and the Corruption of America's Schools". Harvard: Harvard Education Publishing Group
- § <http://uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Elevplaner-nationale-test-og-trivselsmaaling>
- § <http://www.politiken.dk/indland/ECE2317094/elever-i-3-og-4-klasse-lider-af-eksamensangst/>
- § Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (2016) citeret efter Politiken 14. august 2016
- § CEPOS (2016): "Undervisningseffekten", <http://www.cepos.dk/undervisningseffekten>
- § Ruth Dixon & Christoffer Hood: (2015): "A Government that Work Better and Cost Less? Oxford University Pres
- § Clearinghouse (2009): "Pædagogisk brug af test – et systematisk review! Ved Sven Erik Nordenbo et. Al.